C O P E
Member since 2019
JM14482

Amanda Błaszczak

Recenzja: Andrzej Ładyżyński, *W trosce o integralność rodziny. Wybrane zagadnienia z zakresu poradnictwa oraz psychoterapii*, Kraków 2023, Oficyna Wydawnicza „Impuls", ss. 160.

Abstrakt

Tekst jest recenzją monografii Andrzeja Ładyżyńskiego wydanej w 2023 r. przez Oficynę Wydawniczą „Impuls" w Krakowie. Publikacja została uznana przez autora recenzji za jedną z lepszych książek dotyczących tematyki poradnictwa oraz psychoterapii rodzin. W pracy zwrócono uwagę na bogatą treść dzieła z uwzględnieniem jego podstawowych walorów oraz oryginalnego charakteru.

Słowa kluczowe: rodzina, małżeństwo, poradnictwo, psychoterapia.

Review: Andrzej Ładżyński, *W trosce o integralność rodziny. Wybrane zagadnienia z zakresu poradnictwa oraz psychoterapii*, Kraków 2023, Oficyna Wydawnicza „Impuls", pp. 160.

Abstract

The text is a review of Andrzej Ładyżyński's monograph published in 2023 by Oficyna Wydawnicza "Impuls" in Cracow. The publication was recognized by the author of the review as one of the best books on the subject of counseling and family psychotherapy. The author of the review pays attention to the rich content of the book, taking into account its basic values and original character.

Keywords: family, marriage, counseling, psychotherapy.

Artykuł otrzymano: 17.10.2023; akceptacja: 12.12.2023.

https://doi.org/10.18778/2450-4491.19.16

Tworzenie z drugą osobą bliskiego i harmonijnego związku małżeńskiego oraz wspólne wychowywanie potomstwa stanowi podstawę istnienia jednostki w społeczeństwie (Ładyżyński 2023: 16). Rodzina oraz małżeństwo jako jedna z najbardziej naturalnych wspólnot funkcjonuje od zarania dziejów, jednakże obecnie ich ewolucja przebiega w sposób dynamiczny, a szybki postęp cywilizacyjny, presja otoczenia oraz nieprawidłowe relacje interpersonalne mogą prowadzić do dezintegracji systemu rodzinnego (Walęcka-Matyja, Szkudlarek 2019: 54).

Książka autorstwa Andrzeja Ładyżyńskiego zalicza się do jednej z niezwykłych pozycji, które obejmują aspekty związane z poradnictwem oraz psychoterapią rodzin. Autor pełni funkcję kierownika Zakładu Poradoznawstwa w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, a także pracuje w Zespole Terapii Rodzin w Centrum Neuropsychiatrii Dzieci i Młodzieży „Neuromed". Można więc stwierdzić, iż jego dorobek zawodowy obfituje w wiele rozmaitych doświadczeń pedagogiczno-terapeutycznych, które są związane nie tylko z kształceniem studentów, ale również z praktyką terapeutyczną pacjentów. Warto wspomnieć, iż konsolidacja wiedzy z praktyką umożliwia rozwój każdej z nich, natomiast proces nabywania, jak i tworzenia opiera się na interakcjach, które wyrażają się w społecznym wypracowywaniu nowych form oraz możliwości działania (Madalińska-Michalak 2014: 41).

Autor w każdym rozdziale niniejszej książki w bardzo interesujący sposób prezentuje kwestie związane z poradnictwem, a także z psychoterapią rodzin. Pierwszy z nich ukazuje małżeństwo jako specyficzną formę relacji, która opiera się na wzajemnej trosce, dobrej komunikacji oraz umiejętności pójścia na kompromis w przypadku wystąpienia konfliktu. Wspomina on również o konstytutywnej roli kryzysów, które mają charakter rozwojowy. W przypadku niewielkich problemów pomocna staje się psychoedukacja, natomiast głębsze konflikty rozwiązuje się poprzez udział w terapii rodzinnej. Zgodzę się ze stwierdzeniem autora, iż: „rodzina dla młodego człowieka, jest przestrzenią, gdzie uczy się on ról społecznych, zasad, chronienia własnych oraz cudzych granic" (Ładyżyński 2023: 26). Uważam, że jest to szczególne miejsce socjalizacji pierwotnej, ponieważ nie tylko oddziałuje na jednostkę, ale także kształtuje całe jej życie. Autor wskazuje, iż rodzina jako system odznacza się własną indywidualnością oraz siłą. Ostatnia część pierwszego rozdziału została wzbogacona poprzez prezentację różnych technik wsparcia rodziny. Są to m.in. pytania o charakterze cyrkularnym, interwencja paradoksalna, technika rzeźby rodzinnej, psychodrama i genogram.

Drugi rozdział książki rozpoczyna się od omówienia zagadnień związanych z poradnictwem narzeczeńskim. Osoba przed ślubem doświadcza różnych rytuałów, a więc przechodzi od procesu separacji, poprzez pozbawienie statusu, aż do ponownej integracji i włączenia jako nowego członka wspólnoty rodzinnej. Autor podkreśla, iż zmiana dotychczasowych form życia, które obejmują opuszczenie domu rodzinnego oraz ograniczenie kontaktów ze znajomymi i przyjaciółmi, generuje wiele negatywnych emocji, które często są utożsamiane z poczuciem straty. Następnie odnosi się do poradnictwa adopcyjnego jako kategorii poradnictwa rodzinnego. Istotny staje się fakt, iż w Polsce na skutek transformacji nastąpiło ograniczenie ośrodków adop-

cyjnych, a także zwiększyła się ich centralizacja i kontrola. Uważam, iż adopcja dla dziecka często jest wydarzeniem traumatycznym, ponieważ wiąże się z utratą więzi z rodziną biologiczną. Poczucie odrzucenia, lęk oraz osamotnienie wyzwalają u jednostki ból psychiczny i fizyczny. Z kolei procedura starania się o adopcję dziecka, jest niejednokrotnie związana z kosztami czasowymi, które obejmują długi czas oczekiwania, ale i emocjonalnymi czy też brakiem zaufania do instytucji i doradców. W tym przypadku ogromnie ważną rolę odgrywają wykwalifikowani specjaliści, różne stowarzyszenia oraz przestrzeń wirtualna, która umożliwia wymianę doświadczeń na drodze dialogu z innymi. Ostatnia część drugiego rozdziału obejmuje poradnictwo postadopcyjne. Autor w licznych przykładach dokonuje prezentacji rozmaitych ofert poradniczych wybranych ośrodków w Polsce oraz szczegółowo opisuje trudności związane z realizacją poradnictwa postadopcyjnego.

W ostatnim rozdziale książki Andrzej Ładyżyński wskazuje na określone zasoby rodziny, które mogą przyjmować formalny bądź nieformalny charakter. Umożliwiają one zaspokajanie podstawowych potrzeb, przezwyciężanie pojawiających się trudności, realizację długoterminowych celów systemowych i indywidualnych, wzmacnianie poczucia przynależności oraz tożsamości społecznej czy zapewnienie poczucia kontroli i sprawczości za własne życie. Należą do nich m.in. zdrowie, wytrwałość, atrakcyjność fizyczna, intelekt, stabilność emocjonalna, wartości, tradycje, wiedza, wiara, empatia, umiejętności społeczne itd.

Uważam, że najbardziej interesującym obszarem w niniejszej publikacji, jest prezentacja opisów praktycznych przypadków terapii rodzin, w których występuje niewydolność opiekuńczo-wychowawcza matki, następnie sytuacja, gdzie rodzice mają wspólne dziecko, ale żyją w odrębnych związkach, czy też przypadek pełnej rodziny, w której konflikty i nieporozumienia między małżonkami przenoszą się na trudności adaptacyjne i szkolne ich potomka. Często młodzi ludzie w wyniku doświadczania trudności w domu lub szkole, podejmują próby odreagowywania negatywnych emocji w sposób dla siebie destrukcyjny. Należą do nich np. nadużywanie substancji psychoaktywnych, wagary, ucieczki z domu, bójki czy autoagresja.

Terapia rodzinna czasem jest utożsamiana z terapią systemową. Nie zawsze jednak każda terapia w nurcie systemowym musi być terapią rodzinną Warto wspomnieć, iż systemowa terapia rodzin opiera się na ogólnej teorii systemów, a także opiera się na wewnątrzrodzinnych relacjach i wynikających z nich konsekwencji (Rojewska 2019: 83). Podstawowym czynnikiem różnicującym pracę terapeutyczną jest to, czy rodzina podejmuje decyzję o udziale w terapii samodzielnie, jest zachęcana bądź kierowana przez specjalistę. Czy może obowiązek terapii został wyznaczony przez sąd (Ładyżyński 2023: 113)? Uważam, iż niniejszy fakt warunkuje dalszą motywację członków wspólnoty rodzinnej podczas rozwiązywania problemów na terapii, stając się dla nich katalizatorem zmiany. Autor zwraca również uwagę na znaczenie miejsca w terapii i poradnictwie. Stanowi ono przestrzeń doświadczania świata, która umożliwia konstruowanie tożsamości jako podstawy funkcjonowania w społeczeństwie.

Pragnę podkreślić, iż Andrzej Ładyżyński w swojej książce skupia swoją uwagę na bardzo ważnym narzędziu – praktyce uważności. Dla autora każda praca terapeutyczna stanowi przykład uważności relacyjnej. Uważność obejmuje prostą oraz bezpośrednią praktykę nieustannej obserwacji procesów zachodzących w umyśle i ciele na skutek spokojnej i pozbawionej elementów oceny świadomości (Ładyżyński 2023: 122). Często jednak bycie „tu i teraz" z postawą pełną empatii, a także otwartości dla rodziny potrzebującej wsparcia, jest trudne. Należy wspomnieć, iż praktyka uważności jest coraz częściej wykorzystywana w pracy z młodzieżą i dziećmi cierpiącymi na różne zaburzenia emocjonalne. Regularne ćwiczenia, polegające na skupianiu uwagi na własnym oddechu, codziennych czynnościach bądź odczuciach, prowadzą do lepszej autorefleksji, obniżenia poziomu napięcia oraz czerpania większej satysfakcji życiowej (Klon, Waszyńska 2020: 108).

Reasumując, książkę Andrzeja Ładyżyńskiego, czyta się z ogromnym zaciekawieniem. Przejrzysta struktura oraz wartościowa poznawczo treść jego pracy sprawiają, iż podczas lektury nie odczuwa się zmęczenia dużą liczbą przytaczanych kategorii pojęciowych czy przyswajania szczegółowych informacji związanych z rodziną, poradnictwem i psychoterapią. Merytorycznie spójny wywód autora wskazuje na to, iż wcześniej dogłębnie zapoznał się on z prezentowaną przez siebie tematyką. Należy również docenić część praktyczną publikacji. Umożliwia ona nie tylko zapoznanie się z różnymi technikami wsparcia rodziny, ale także stanowi źródło wiedzy na temat codziennych zmagań oraz trudności w sferze relacji międzyludzkich. Myślę, że jest to przede wszystkim cenne dla pedagogów, którzy na swojej drodze zawodowej często spotykają uczniów z różnymi problemami. Andrzej Ładyżyński w zaskakujący sposób wydobywa pełnię wspólnoty rodzinnej, ukazując wszystkie jej blaski oraz cienie.

Walorem niniejszej książki jest również szerokie spektrum jej potencjalnych odbiorców. Sposób ujęcia problematyki badawczej przez autora czyni ją fascynującą nie tylko dla nauczycieli akademickich czy specjalistów praktyków zajmujących się terapią, ale również dla osób, które są zainteresowane tą tematyką i chcą pogłębiać swoją wiedzę. Gorąco polecam czytelnikom lekturę tej książki.

Bibliografia

Klon W., Waszyńska K. (2020) *Mindfulness w pracy z dziećmi i młodzieżą*, „Studia Edukacyjne", nr 57, s. 103–117, https://doi.org/10.14746/se.2020.57.8.

Ładyżyński A. (2023) *W trosce o integralność rodziny*. *Wybrane zagadnienia z zakresu poradnictwa oraz psychoterapii*, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls".

Madalińska-Michalak J. (2014) *Edukacyjne badania w działaniu*: *przekraczanie granic między naukowcami i praktykami a tworzenie wiedzy pedagogicznej* w: *Twórcze wiązanie teorii i praktyki pedagogicznej. Możliwości, wyzwania, inspiracje*, M. Kowalczuk-Walędziak, A. Korzeniecka-Bondar, K. Bocheńska-Włostowska (red.), Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls", s. 41–54.

Rojewska E. (2019) *Terapia systemowa jako forma pomocy rodzinie*, „Roczniki Pedagogiczne", nr 11(47), s. 75–91, https://doi.org/10.18290/rped.2019.11.4-6.

Walęcka-Matyja K., Szkudlarek A. (2019) *Psychologiczne predykatory zadowolenia z bliskiego związku interpersonalnego. Rola komunikacji emocjonalnej*, „Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio", nr 38(2), s. 50–73, https://doi.org/10.34766/fetr.v2i38.66.

O Autorce

Amanda Błaszczak – absolwentka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz pedagogika ogólna. Ukończyła także studia podyplomowe z pedagogiki specjalnej. Uczestniczyła w wielu szkoleniach z dziedziny pedagogiki i psychologii. Autorka publikacji naukowych o charakterze interdyscyplinarnym na pograniczu pedagogiki, psychologii i medycyny. Jej zainteresowania badawcze obejmują pedagogikę specjalną, neuronaukę, psychologię społeczną i kliniczną.

Amanda Błaszczak – graduate of the Casimir the Great University in Bydgoszcz, majoring in journalism and social communication and general pedagogy. She also completed postgraduate studies in special education. She participated in many training courses in the field of pedagogy and psychology. Author of interdisciplinary scientific publications at the intersection of pedagogy, psychology, and medicine. Her research interests include special education, neuroscience, social and clinical psychology.

© by the author, licensee University of Lodz – Lodz University Press, Lodz, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC BY 4.0